

Седмична колумна високог представника за БиХ Кристијана Шварц-Шилинга: “Нека се стиде они који у недјељу остану код куће”

Историја коју сам учио у школи је била препуна датума – можда су читаоци моје генерације у Босни и Херцеговини имали слично искуство. Прије свега смо учили датуме битака. Потом смо учили датуме међународних споразума. Историја је изгледала као дуги списак започетих ратова, завршених ратова, те поново започетих ратова. А у међувремену су били међународни споразуми и битке које су постајале револуције.

У многим стварима то је била историја насиља. Сигурно је да је била историја моћи. А пошто смо запамтили датуме споразума, битака и револуција, почели смо да учимо о моћним личностима које су водиле те битке и потписивале споразуме и покретале револуције.

Историја је била прича о «великим људима». Али о људима који су изгубили животе у тим ратовима, о милионима чији су животи били погођени овим споразумима и овим револуцијама – о тим људима учили смо веома мало.

Па ипак, цјелокупна драма наше заједничке прошлости, прича о нашим цивилизацијама, која се одвија пред нама, се не може научити из живота малог броја моћних људи. Она је у животима милиона људи и жена – наших очева и мајки, и њихових очева и мајки.

Данас схватамо колико је драгоцјено њихово искуство. Увиђамо колико је важно покушати разумјети какве су биле њихове тежње,

њихови страхови и њихови успјеси. Данас, дјеца у школи уче о томе какав је био живот обичних људи у прошлости. Тако и треба да буде.

Данас знамо да друштво не чини неколицина привилегованих који имају моћ. Сви смо ми дио друштва.

Ако се некима чини као да износим оно што је очигледно, размотримо на тренутак шта ће се десити у Босни и Херцеговини у недјељу. Грађани, и то сви грађани, ће одлучити ко ће преузети власт. Ту одлуку неће донијети само моћни, нити неколицина привилегованих.

А ипак, на прошлим општим изборима, више од милион грађана који имају право гласа нису реализовали то своје право. Можда су многи од тих људи ишли у школу у вријеме када су нас учили историју моћних. Можда нису успјели да одбаце идеју да само неколицина привилегованих доносе важне одлуке. То више није случај.

Још један разлог због кога грађани не гласају је зато што мисле «све су странке исте». Али оне су исте само ако им људи допусте да буду исте. Ако људи гласају, ако људи изразе своју суверену вољу, онда ће странке и њихови представници имати обавезу да их слушају и да им одговоре.

У нашим смо уџбеницима историје учили мало о патњи узрокованој глађу и ратовима и катастрофама које је изазвало лоше владање неколицине моћних. А још смо мање учили о достигнућима мира. Достигнућа мира увијек су достигнућа људи – индустрија, трговина, просперитет, њега за болесне и старе, све већи стандарди образовања. То је дјело милиона, а не дјело неколицине оних који одлучују.

Овог викенда грађани Босне и Херцеговине имаће прилику да се одлуче за еру просперитета и мира. На дохват руке налази се функционална демократија у којој своје мјесто имају различите вјерске и културне традиције, здрава економија укључена у глобалну трговину, пуна интеграција у Европу и НАТО, која

омогућава слободу кретања и безусловну безбједност.

Све је то на дохват руке – али само уколико у недјељу бирачи одлуче да изразе своју вољу. Власт није само за привилеговане. Она је за све. Изађите и узмите је. А они који у недјељу остану код куће нека се стиде.

Кристијан Шварц-Шилинг је високи представник међународне заједнице и специјални представник Европске уније у Босни и Херцеговине.